

DANMARK SOM INDVANDRINGSLAND

- Reportage fra konferencen den 16. og 17. april

For sidste gang, som formand, bød Steen Nedergaard Jensen velkommen til Danske Risikorådgiveres risikostyringskonference. Temaet dette år var indvandringen i Danmark – udfordringer og risici.

Af **Jeanne Sneftrup Jensen**
JS Kommunikation,
konsulent for Danske
Risikorådgivere

Steen gennemgik programmet for dagen og overlod mikrofonen til ordstyrer Hans Engell, som fortalte om baggrunden for konferencen og om de forskellige tilgange til integration i Danmark fra skiftende regeringer inden for de sidste 20 år.

Vi står stadig med store problemer i nogle områder og statistikker viser, at skoler med mange indvandrere halter bagud i forhold til gennemsnittet i Danmark. Mange tal viser, at vi er langt fra målet, når vi må konstatere efter 10 år i Danmark er kun 4 % i arbejde. Samtidig må vi ikke glemme den store del, der bidrager til det danske samfund, Indledte Hans Engell.

Men hvad er status?

Forskningsdirektør på SFI Torben Tranæs startede sit oplæg med at skitsere, hvordan indvandringen i Danmark havde forløbet fra 1960'erne til 2010'erne.

Med udsigt til den aldrende befolkning, havde vi i Danmark brug for arbejdskraft, men i 80'erne begynder indvandredebatten for alvor, da man begynder at indse hvilke udfordringer indvandringen også medfører. At løse aldringsproblemet med indvandring ser ikke ud til at lykkes, da indvandrere også trækker på velfærdsydelserne.

For at det danske velfærdssamfund hænger sammen, skal der være en beskæftigelsesgrad på 85-86. I midten af 90'erne var beskæftigelsesgraden blandt de 16-64 årige indvandrere på 34-35. Det fik for alvor politikerne til at åbne øjnene, og mange nye initiativer blev iværksat.

Hvorfor er beskæftigelsen så lav?

En af de væsentligste grunde til at så relativt få indvandrere kommer i arbejde, efter de er kommet til Danmark er, at der i Danmark generelt er et højt uddannelseskrav - også inden for lavt-rangerende jobs. De fleste indvandrere kommer Danmark med et ønske om at arbejde, men uddannelse er en stor barriere for mange.

Kulturen spiller også en stor rolle, da kvinder i langt de fleste lande arbejder mindre end i Danmark. Derfor er der ikke tradition for at kvinder, blandt ikke-vestlige lande, arbejder ude.

Og forholdet mellem indtjening ved at gå på arbejde og få understøttelse er relativ lav i Danmark ca. 100 Euro, hvilket også ligger til grund for den lave beskæftigelse.

Motiver for at komme til dk

Der er generelt tre grunde til at så mange flygtninge søger til Danmark. Mange ønsker at arbejde under bedre forhold og til en bedre løn. Men mange kommer også som flygtninge og via familiesammenføringer.

I 1973 stoppede man beskæftigelsesindvandringen, og indvandringen kom derefter primært via familiesammenføringer og flygtningestrømme. Dette skabte en ubalanceret indvandringspolitik og betød, at Danmark modtog mange indvandrere, som ikke kunne få arbejde. Det samme skete i de andre nordiske lande.

De sidste 10-20 års reformer

Fra slutningen af 1990'erne og til nu har man brugt forskellige redskaber til at få ændret på sammensætningen i indvandrestrømmen.

Man fik fx indvandrere og flygtningen ind under den generelle aktive arbejdsmarkedspolitik i 1996/1997. Det fik flere i arbejde.

Tilknytningskravet krævede, at man havde mindst ligeså stor tilknytning til Danmark som man havde til ens ophavsland for at kunne få familiesammenføring. I 2002 kom 24-års reglen, og strammere flygtningeregler blev også indført. Udover starthjælpen kom der også et kontanthjælpsloft for indvandrere. I princippet handlede det om at styre hvem der kom hertil.

Virker 00'ernes politik?

Ifølge Torben Tranæs virker 00'ernes politik. *Vi kan se, at flere er kommet i arbejde, der er færre 18-23 årige, der bliver gift – i 1997 blev 20 % gift, hvilket var faldet til 5 % i 2008. Der er færre flygtninge og familiesammenføringer, og flere kommer kun til Danmark, hvis de har et arbejdsmotiv for at komme hertil, forklarer Torben Tranæs.*

Beskæftigelsesgraden blandt indvandrere er steget i perioden fra 1997-2009, og ser vi på perioden fra 2009 til 2013 er beskæftigelsen blandt danskere gået tilbage, til dels pga at vi bliver færre danskere, hvor den blandt indvandrere fra ikke-vestlige lande er steget.

Der er udsigt til at bidraget til den danske stat fra indvandrere stiger. I 2050 vil vi se, at indvandrere bidrager langt mere til velfærden end de gør i dag.

De høje overførsler i Danmark kan være en god forklaring på, hvorfor beskæftigelsen er lav blandt indvandrere. Men i Danmark vil vi gerne bevare velfærden og samtidig have indvandrere i beskæftigelse. Derfor kræver det en passende indvandringspolitik, der tager højde for disse udfordringer, forklarer Torben Tranæs.

Udenlandske erfaringer

I Sverige er det nemmere at få opholdstilladelse. Der er få barrierer for at få ophold i Sverige, men det ser ud til at Sverige har udfordringer med at få deres indvandrere i beskæftigelse. Portugal, Canada, USA og Italien klarer sig langt bedre med at få indvandrere i arbejde.

Beskæftigelsesgraden er i dag omkring 47 procent blandt indvandrere i Danmark og er blevet forbedret fra 1. til 2. generations indvandrere. Spørgsmålet er så om 3. generation kan få beskæftigelsesgraden til at stige endnu mere, afsluttede Torben Tranæs.

Efter Torben Tranæs skulle vi høre om indvandring i Danmark fra en politikers synspunkt. Fatma Øktem var blevet indbudt til at fortælle om sin baggrund som indvandrer i Danmark og om sine syn på den indvandringspolitik, der hidtil er blevet ført i Danmark, og hvilke tiltag hun mener vil hjælpe til en bedre integration.

Forventninger til indvandrere

Når man som indvandrer ankommer til Danmark, bør man ifølge Fatma Øktem få at vide, at Danmark er et velfærdssamfund, hvor det er gratis at uddanne sig, det er gratis at gå til læge og blive behandlet på hospitalet, men samfundet forventer til gengæld, at man også yder sit og bidrager til velfærden.

En af grundene til at så få indvandrere, i forhold til danskere, er i arbejde er, at incitamentet for at tage et arbejde er for lille. Den ydelse man kan modtage fra det offentlige er alt for høj i forhold til, hvad man får udbetalt ved fx at arbejde som kassedame. Fatma Øktem så gerne at man indførte en 225-timers regel, hvor man hvert år minimum skal arbejde 225 timer, for at kunne modtage offentlige ydelser. *Men vi er selvfølgelig nødt til at forholde os til hvilke forudsætninger, indvandrerne kommer med, før vi kan kræve at 225-timers reglen kan opfyldes*, forklarer Fatma Øktem.

Hvordan har integrationen det i dag?

Vi kan se at kvinder med indvandrebaggrund lakker bagud på arbejdsmarkedet. Nogle grupper især har ekstrem lav beskæftigelse. Det kan der være flere grunde til herunder traumer fra deres fortid. *Men det kan ikke kun være på grund af, at de kommer fra krigshærgede lande. Fx er kvinder fra Bosnien repræsenteret i langt højere grad end kvinder fra fx Somalia og Syrien*, fortæller Fatma Øktem.

Når det kommer til uddannelse kan vi se, at pigerne klarer sig godt. En del af forklaringen herfor ligger formentlig i, at de er kommet til et land, hvor de har mulighed for at blive ligestillet med mænd og har derfor meget at skulle bevise, fortæller Fatma Øktem. *Drengene klarer sig derimod dårligere, men jeg håber, at den nye folkeskolereform vil gøre en forskel for drengene og skabe mere tid til læring og mindre tid til ballade*, fortsætter Fatma Øktem.

I indvandrehjem betyder det meget, at moren kommer ud og arbejde, da pigerne ellers fastholdes i hjemmet og drengene sendes ud og lege. Vi kan ikke lovgive om folks holdninger, men vi kan påvirke den. Og derfor er det vigtig at vi har fokus på kvinderne. Det er op til den enkelte at tage ansvar for sin egen integration, afslutter Fatma Øktem.

Efter Fatma Øktems indlæg skal vi høre fra en praktiker på området, Anders Glahn, som er fritids- og ungdomskoleleder i Aarhus Kommune og arbejder med unge i Fritidscenter Gellerup og Toveshøj.

Anders Glahn indleder med at fortælle, hvorfor han ikke har deltaget i formiddagens oplæg - han har haft møde med politiet, da fem af hans 'unge' lige er blevet løsladt og fire andre bliver løsladt snart. Så han kunne da godt tænke sig lidt risikostyring i området.

Anders Glahn fortæller lidt spøgefuldt om udviklingen i Gellerup fra 1980'ernes uromagere, Johnny, Brian og Renéer, til de uromagere vi ser i dag - Ahmed, Mohammed osv. De sociale problemer er de samme i dag som dengang, og de samme metoder virker. *Det gælder om at få de unge til at tro på sig selv, så de ikke går ud og laver ballade for at bevise et eller andet overfor dem selv eller andre*, fortæller Anders Glahn.

For at give os en idé om, hvilke udfordringer man står med i Gellerup lister Anders Glahn en række tal op for os:

- I Gellerup er 50 procent under 21 år - på landsplan er tallet 22 procent
- En stor del af beboerne lider af posttraumatisk stress
- For hvert barn på landsplan er der 4 voksne – I Gellerup er det en til en
- Det er det fattigste område i Aarhus Kommune

Men trods de nedslående tal og oplysninger, *er kriminaliteten i Gellerup lavere end den var i 1980'erne*, fortæller Anders Glahn.

Hvad kan vi lære af erfaringerne fra Aarhus

Anders understreger, hvor vigtigt det tværfaglige arbejde er, og hvor vigtigt det er at respektere de mennesker, man arbejder med. Det tværfaglige arbejde involverer politi og socialforvaltningen, og der holdes månedlige møder, hvor man blandt andet sammenligner cpr-numre på de personer, der har lavet ballade siden sidst, for at få overblik over om de har lavet ballade andre steder også.

Vi skal forholde os til civilsamfundet, så når politikerne fra centralt hold vil igangsætte nye initiativer, forstyrrer det vores arbejde i lokalområderne, fortæller Anders Glahn. Han fortsætter, *vi ved hvad der virker og vi gør et stort stykke arbejde for vores unge holder sig fra kriminalitet og så har vi ikke brug for en masse nye idéer, man gerne vil prøve af fra centralt hold*.

Efter dagens spændende indlæg, havde man mulighed for at deltage i en række workshops, hvor vores samarbejdspartnere Contea, Gaihede, RM-Group og Michael Nørager fra Aarhus Universitet delte ud af deres erfaringer og råd. Vi håber, alle blev inspirerede og fik lidt ny viden med hjem i bagagen.

Klokken fem ringede det ind til dette års generalforsamling, hvor der skulle tages afsked med bestyrelsesformand Steen Nedergaard Jensen og vælges ny formand, næstformand, bestyrelsesmedlemmer og 1. suppleant. Bestyrelsen ser nu således ud:

Formand:	Torben Jacobsen, Bygningsstyrelsen
Næstformand:	Flemming Riddersholm Nielsen, Holstebro Kommune
Bestyrelsesmedlem:	Finn Vangsted Kjærulf, Frederikshavn Kommune
Bestyrelsesmedlem:	Thomas Harbo Sørensen, Viborg Kommune
Bestyrelsesmedlem:	Janne Thomsen, Haderslev Kommune
1. suppleant:	Peter Oriat, Ishøj Kommune

På generalforsamlingen skulle også årets sikkerhedspris overrækkes. I år vandt Christina Stensgaard fra Favrskov Kommune prisen for projektet *Kodejagt*. Projektet gik i sin enkelthed ud på at skabe noget aktivitet omkring skolerne i ferieperioder. Derfor lavede man en konkurrence for børn og unge, hvor de skulle finde bogstaver omkring skolen, som tilsammen dannede et ord. Stort tillykke til Christina!

Efter generalforsamlingen gik alle til festmiddag med underholdning, som dog var lidt anderledes end oplyst i programmet. Vi fik dog alle rørt lattermusklerne ved tryllekunstneren Kristian Skovbos show. Trods lidt seje bøffer, håber vi alle havde en hyggelig aften.

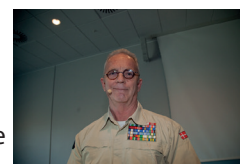
Dagen derpå

Morgenens første indslag kom fra Søs Egelind, som på humoristisk vis fortalte os lidt om sin barndom og om hvordan humoren har hjulpet hende igennem svære tider. Blandt andet har hun været igennem en skilsmisse og to kræftforløb.

Humoren bruger hun ikke for at gøre nar eller for at udstille nogen, men hun elsker at få andre til at le og er generelt god til at se det sjove i en given situation. *Og det er bare sjovere, hvis vi går gennem livet med humoren i behold*, sagde Søs Egelind.

Efter Søs Egelind, skulle vi høre dagens sidste oplæg fra Kai Vittrup. Kai Vittrup fortalte om sine mange udsendelser til krigshærgede lande og om hvordan sikkerhed har spillet en afgørende rolle, både når sikkerhedsforanstaltninger skal træffes for at minimere risici som situationen er i Folketinget, og hvordan sikkerhedsforanstaltninger både giver muligheder og begrænsninger for de, der arbejder i verdens brændpunkter.

Vi fik mange eksempler på, hvordan forskellen mellem liv og død kan bero på tilfældigheder – en situation Kai Vittrup selv har stået i mange gange.

Efter dagens sidste oplæg var der frokost inden afrejse.

Danske Risikorådgivere vil gerne sige tak til alle der deltog på dette års møde og på gensyn næste år.